

Norad i korte trekk 2006

Kontaktinformasjon

Norad

Direktoratet for utviklingssamarbeid

Postadresse:

Postboks 8034 Dep

N-0030 OSLO

Besøksadresse:

Ruseløkkveien 26, Oslo

Telefon: +47 22 24 20 30

Telefax: +47 22 24 20 31

E-post: postmottak@norad.no

Oppdatert informasjon finnes på www.norad.no

Norads telefonkatalog

www.norad.no/telefonkatalog

Omslagsfoto: Øyvind Hagen, Statoil

Foto tittelsider: Ken Opprann s.28, 35,

Jakob Steenberg s.28, Øyvind Markussen s.35

Foto i fargelinje: G.M.B Akach s.27, Ole Bernt Frøshaug s.19,

Øyvind Markussen s.5, 11, 17, Ken Opprann s.9, 13, 15, 23

Design: SaltoDesign as

ISBN 82-7548-179-1

Innhold

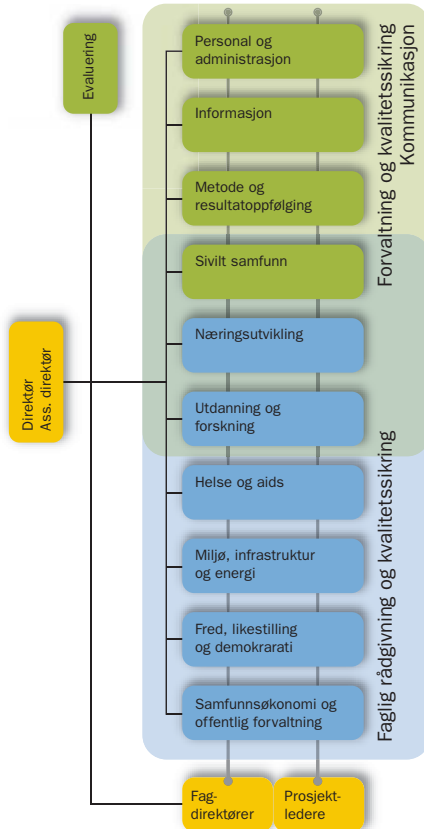
Norads organisasjon	2
Hva er Norad	3
Fattigdom, bistand og resultater	4

Rådgivning på faglige satsningsområder	7
Rådgivning om god bistand	8
Fredsbygging og konfliktsensitiv bistand	10
Budsjettstøtte og offentlig finansforvaltning	12
Energi og infrastruktur	14
Miljø	16
Kvinner og likestilling	18
Utdanning og forskning	20
Helse, hiv og aids	22
Næringsutvikling	24
Korrupsjon	26

Tilskudd til partnere i siviltt samfunn, næringsliv og forskning	28
Støtteordninger til siviltt samfunn	29
Støtteordninger til næringslivet	31
Støtteordninger til høyere utdanning og forskning	32
Støtteordninger til internasjonale organisasjoner	33
Andre støtteordninger	34

Kvalitetssikring og evaluering	35
Forvaltningsgjennomganger og forvaltningsfaglige verktøy	36
Evaluering	37

Statistikk	38
Norges samarbeidsland	62

Som Norges kompetansesenter for internasjonalt utviklingssamarbeid i den globale kampen mot fattigdom, skal Norad bidra til kvalitet og resultater i all norsk bistand. For å fylle denne rollen, har Norad i tillegg til en egen stab på i overkant av to hundre medarbeidere, knyttet til seg ledende fagmiljøer i både privat og offentlig sektor.

Gjennom rådgivning til Utenriksdepartementet og norske utestasjoner skal Norad bidra til at målene for norsk utviklingspolitikk nås. Norad skal også forvalte etatens tilskuddsordninger på en måte som bidrar til at bistanden gjennom norske og internasjonale aktører gir effektive bidrag til kampen mot fattigdom. Norad sørger også for uavhengige evalueringer og andre former for kvalitetssikring av norsk bistand.

Bistand er vår nisje, og Norad utarbeidet i 2006 en ny strategi for hvordan vi i de kommende årene skal bidra til at de norske bidragene blir best mulig. Strategien beskriver hvordan Norad skal bidra til kvalitet og resultater i hele bredden av norsk utviklingssamarbeid, uansett om penger og faglig støtte kanaliseres gjennom staten, multilaterale organisasjoner, internasjonale organisasjoner, aktører fra det sivile samfunnet eller næringslivet.

Med et systematisk utgangspunkt i resultatene skal kvaliteten bli bedre. Det er like viktig å lære av det som slår feil som av suksesshistoriene. De avgjørende resultatene handler om varige endringer i levekår, ressurser og rettigheter, om bærekraftig utvikling og demokratisering, om fred og sikkerhet. Kvaliteten på bistanden er først skikkelig god når den bidrar til disse avgjørende resultatene for fattige land og folk. Arbeidet med resultater skal være Norads bidrag til forbedring av alle norske aktørers bistand. God norsk bistand er Norads mål.

Tusenårsmålene og Paris-erklæringen av mars 2005 har bidratt til økt fokus på resultater i bistanden internasjonalt. Samtidig som flere og flere givere øker innsatsen for å rapportere om resultater av utviklings-samarbeidet til egen befolkning, er det en økende erkjennelse av at resultatene ikke kan tilskrives den enkelte givers innsats alene. Norad skal fra 2007 utarbeide en årlig rapport over resultatene av den totale norske innsatsen, der vi skal plassere det norske bidraget inn i en sammenheng som tydeliggjør at resultater – og mangelen på resultater kommer fra felles innsats.

Aller viktigst for reelle resultater i kampen mot fattigdom, er de fattige landenes egen innsats og bruk av egne ressurser. Bistand er bare ett av flere virkemidler i denne kampen, og sett fra utviklingslandene er bistand ikke det viktigste. Handel, gjeldslette, investeringer, naturressurser og migrasjon er viktigere økonomisk sett, mens fred og forsoning er viktigere politisk. Om lag to milliarder mennesker i verden må klare seg på under to dollar om dagen. Fordeler vi all bistanden verdens rike land gir på verdens fattige, så blir det mindre enn en krone per hode per dag. Det norske bidraget på nærmere 20 milliarder kroner årlig utgjør et par – tre øre daglig for hver. Det som trengs er statsbygging og sosial og politisk reform, og det er her bistanden kan gi sine viktigste bidrag.

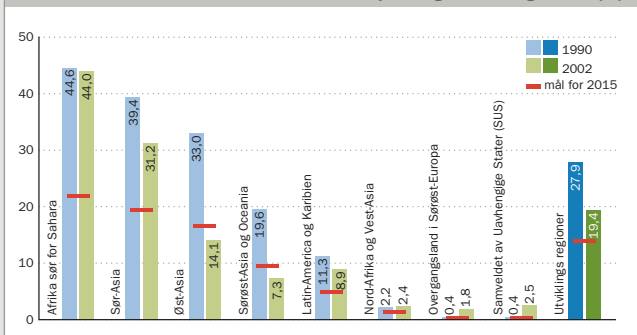
Tusenårsmålene

Tusenårsmålene ble vedtatt på FNs toppmøte i september 2000. Det internasjonale samfunnet forpliktet seg til å oppnå åtte viktige mål som er rammen for det meste av det internasjonale utviklings-samarbeidet.

Innen 2015 skal:

- andelen av jordas befolkning som lever på mindre enn 1 dollar per dag halveres i forhold til 1990. I samme periode skal andelen av jordas befolkning som lider av sult, halveres
- alle barn være i stand til å gjennomføre grunnskolen
- likestilling fremmes og kvinners posisjon styrkes. Kjønnforskjeller i grunn- og videregående utdanning elimineres
- dødeligheten for barn under fem år reduseres med to tredeler i forhold til i 1990
- mødredødelighet i forbindelse med fødsler reduseres med tre firedeler i forhold til i 1990
- spredningen av hiv/aids, malaria og andre dødelige sykdommer stanses og reverseres
- miljømessig bærekraft sikres
- globalt partnerskap for utvikling videreutvikles

Antall mennesker som lever under 1USD per dag i 1990 og 2002 (%)

Å bekjempe fattigdom og sult er mulig. I Asia har fattigdomsreduksjonen vært dramatisk. Antall mennesker som lever på under 1 USD om dagen ble redusert med nesten en kvart milliard fra 1990 til 2002.

Kilde: The UN Millennium Development Goals Report 2006

Rådgivning på faglige satsningsområder

Bistandsfaglig rådgivning til Utenriksdepartementet, ambassadene i utviklingslandene og delegasjonene ved multilaterale utviklingsorganisasjoner er Norads viktigste produkt. For å gi råd om god, effektiv og relevant bistand, må Norad kombinere ulike typer kunnskap. Norad skal gi råd i forberedelsen, gjennomføringen og oppfølgingen av bistandsprogrammer.

Norad skal gi råd i forberedelsen, gjennomføringen og oppfølgingen av utviklingsprogrammer støttet av bistande. Rådene skal si noe om realisme i måloppnåelse, resultatmåling og risiko. Norad skal gi råd om hvordan norske ressurser kan brukes på en best mulig måte for å gi best mulige resultater for målgruppene for norsk bistand. Med systematisk utgangspunkt i resultatene skal Norad sørge for at våre oppdragsgivere får relevante råd som er tilpasset mottakerlandenes virkelighet.

Kunnskap om prioriterte sektorer og temaer skal kombineres med kunnskap om enkeltland, ulike typer land og regioner. Dette skal kobles til kunnskap om bistandsstrategier, virkemidler, samspillet mellom staten og privat sektor, globale og regionale prosesser og erfaringer fra hva som virker og hva som ikke virker.

I de neste kapitlene gir vi eksempler på problemstillinger og Norads rådgivning innen for ni fagområder, som står sentralt i norsk utviklings-samarbeid.

Foto: Alf V. Adeler

Inspeksjon av et gammelt olje uttak. Foto: Alf V. Adeler

Petroleumsrelatert bistand til Øst-Timor

I 2001 ba Øst-Timor om bistand fra Norge til ressursforvaltning, finansforvaltning og miljø på petroleumssektoren. En avtale ble signert i begynnelsen av 2003.

Målet er å bidra i utviklingen av landets petroleumsforvaltning, slik at landet på lengre sikt kan utføre disse oppgavene uten rådgivere fra andre land. Målet skal nås ved at institusjoner fra begge land samarbeider om utvikling av kompetanse og kapasitet i forvaltningen.

Ni rådgivere er knyttet til prosjektet og tilstede i Øst-Timor. Rådgiverne bistår i utviklingen av forvaltningen og overfører kunnskap til Øst-Timors institusjoner gjennom langsiktig tilstedeværelse og samarbeid. Rådgiverne arbeider med institusjonsutvikling, lov- og regelverksutvikling, oppbygging av ressursdatabase, ressursforvaltning, finansforvaltning og ivaretagelse av miljøhensyn. Fra Norge deltar Oljedirektoratet, Finansdepartementet, Norges Bank, Statens kartverk, Norsk Institutt for Naturforskning og Petroleumsstilsynet. Oljedirektoratet har ansvar for prosjektstyring og koordinering på norsk side. Norad har en sentral rolle i dette samarbeidet – som rådgiver og kvalitetssikrer. Norad var sentral i utviklingen av prosjektet og deltar i årlige oppfølgingsmøter.

Et hovedelement i prosjektet er utdanning og opplæring - formell opplæring på videregående og universitetsnivå i petroleumsrelaterte fag, samt kortere kurs og seminarer i utvalgte emner.

Giverkoordinering er nødvendig for at bistanden skal være effektiv. Derfor samarbeider rådgiverne i det norske prosjektet tett med UNDPs personell i landet.

Så langt har prosjektet nådd flere viktige mål. Etableringen av en ressursdatabase representerer et viktig steg fremover for myndighetenes evne til god ressursforvaltning. Kapasiteten og kompetansen i landets institusjoner økes, samtidig som flere personer er under utdanning i Indonesia eller klare for høyere utdanning i Australia og i Norge. Videre er arbeidet med godt styresett og åpenhet i petroleumsforvaltningen svært viktig. Prosjektet er på god vei frem mot målet – at landets petroleumsforvaltning kan utføres uten rådgivere fra andre land.

Fredsbygging og konfliktsensitiv bistand

Fravær av alvorlige, voldelige konflikter er en forutsetning for utvikling og fattigdomsreduksjon. Konfliktsensitiv bistand innebærer bevissthet om hvordan voldelige konflikter påvirker bistanden, og hvordan bistanden kan påvirke konflikter.

Mye av norsk bistand – og Norads virksomhet – foregår i land med krig eller voldelige konflikter, eller som nettopp har kommet ut av omfattende voldelig konflikt. Blant Norges samarbeidsland er det aktive voldelige konflikter både i Afghanistan og det palestinske området, mens det relativt nylig er inngått fredsavtaler i Nepal, Sudan og Uganda. I Sri Lanka er det en meget skjør våpenhvile. I Øst-Timor, Madagaskar og Angola, er det lagt et grunnlag for gjenoppbygging, mens i Bangladesh, Kenya, Eritrea og Etiopia, er det økende spenninger og usikkerhet. Norge engasjerer seg med bistand også i Burundi og Somalia for å bidra til fredsbygging.

Norads rolle er å bidra til at norsk bistand tar hensyn til pågående eller latente voldelige konflikter i samarbeidsland slik at den ikke øker konfliktnivået, og der det er mulig bidrar til å styrke fredsprosesser. Det er sentralt å ta hensyn til sikkerhetsrisikoen, og at bistanden bringer inn ressurser som kan påvirke partene. Norad samarbeider både med ambassadene og norske frivillige organisasjoner i aktuelle land, og bistår Utenriksdepartementet med vurderinger av arbeidet i de multilaterale organisasjonene på dette området.

I 2005 gjennomførte Norad blant annet en større gjennomgang av norske organisasjoners arbeid i Afghanistan, med vekt på tilpasning til overgangen fra Taliban-styre til demokrati. Gjennomgangen viste at organisasjonene var langsomme i sin tilpasning til nye forutsetninger. Gjennomgangen pekte på at dette delvis skyldtes uklare signaler fra Norad og Utenriksdepartementet. Det ble også foretatt en gjennomgang av flegjverfondet ARTF i Afghanistan som gir et vesentlig tilskudd til statsbudsjettet i landet, og en gjennomgang av internasjonal bistand

til Afghanistans nasjonale solidaritetsprogram (NSP). Gjennomgangen av ARTF konkluderte med at fondet hadde lyktes med å skaffe finansiering slik at staten kunne opprettholde grunnleggende offentlige tjenester over hele landet. Selve fondet er et godt eksempel til etterfølgelse for flegjverfond for gjenoppbygging i krigsrammede land. NSP-programmet er et viktig bidrag til gjenoppbygging og reintegrering av flyktninger på lokalplan, og i all hovedsak vellykket.

En evaluering av Norges støtte gjennom UNDP til fredsbygging i østre deler av DR Kongo er nylig fullført. Evalueringen viste at programmet bidro positivt til gjenoppbygging og reduserte den voldelige konflikten på lokalt plan, takket være gode lokale ledere. Omfanget av de positive virkningene var relativt begrenset. UNDPs bidrag ble til dels sterkt kritisert.

Norad tar sikte på at alle aktører i bistanden skal bli mer konfliktsensitive, og samtidig bidra til at andre aktører i fredsprosesser ser hvordan god bistand kan støtte opp under diplomatisk, humanitær og militær innsats for fred.

Hvis fredsavtalen mellom Maoistene og regjeringen i Nepal, som ble inngått i november 2006, blir varig, kan landets 10 års lange borgerkrig være over. Foto: Bjørnulf Remme/Norad

Budsjettstøtte er en støtte til fattige lands statsbudsjetter, og har til hensikt å styrke utviklingslandenes muligheter til selv å forme en helhetlig utviklingspolitikk. Den kan gis som generell støtte eller som støtte til utvalgte sektorer, f eks helse eller utdanning. Budsjettstøtten knyttes til krav om at landene utvikler strategier for å styrke offentlige tjenester for hele befolkningen og redusere fattigdom.

En evaluering av budsjettstøtte fra 24 givere til sju land, viser at støtten i hovedsak virker positivt når det i samarbeidslandet er politisk vilje til å redusere fattigdom. Budsjettstøtten har styrket planleggings- og budsjett-systemer i samarbeidslandene. Den har også gjort det lettere å få offentlig

Bangladesh, Nepal og Somalia er land som mottar sektorstøtte til utdanningsprogram. Foto: Bjørnulf Remme/Norad

innsyn samtidig som den bidrar til å ansvarliggjøre beslutningstakerne. Den gjør det også mulig å prioritere utgifter innen sektorer som er særskilt viktige for fattige, som f eks helse og utdanning. Evalueringen peker også på at budsjettstøtte ikke nødvendigvis er mer utsatt for korrupsjon enn andre former for bistand.

Nært knyttet til budsjettstøttearbeidet, er arbeidet med støtte til kapasitetsutvikling av samarbeidslandenes offentlige finansforvaltning. Norad har deltatt i arbeidet med et felles internasjonalt rammeverk for å vurdere lands offentlige finansforvaltning.

Reform av offentlig finansforvaltning i Mosambik

Norge har siden 2002 støttet et reformprogram for offentlig finansforvaltning i Mosambik. Programmet gjennomføres av myndighetene i Mosambik og er finansiert av flere givere gjennom et felles fond. Et lovverk og et rammeverk med reguleringer er kommet på plass som en del av reformen. Reformprogrammet har bidratt til at Mosambik har redusert antall bankkonti og bedret sin likviditetsstyring. Videre har programmet bidratt til raskere overføringer av offentlige midler, raskere produksjon av forbruksrapporter samt at statsregnskapet ferdigstilles raskere.

I mange fattige land hemmes velstandsutviklingen av dårlig fysisk infrastruktur. Norge har lang erfaring med innsats innen kraftforsyning, bygging av veier og havner, vannforvaltning og teletjenester. Norad bidrar innen sektorer hvor vi har betydelig kompetanse og der det er gode erfaringer fra norsk forvaltning. Norge bidrar også med støtte til investeringer.

Norge forsterker satsningen på forsvarlig forvaltning av petroleumsressurser og – inntekter i utviklingsland. I 2005 lanserte regjeringen "Olje for utvikling", en satsning på petroleumsforvaltning og godt styresett. Satsningen er en betydelig opptrapping av den økonomiske støtten til sektoren gjennom en ekstrabevilgning på foreløpig NOK 50 mill. per år i fem år.

"Olje for utvikling" består i:

- en styrking av norsk bistand til land som etterspør norsk kompetanse og norske erfaringer
- en sterkere profilering av godt styresett og petroleumsforvaltning

Norad koordinerer initiativet der norske fag- og forvaltningsmiljøer trekkes inn i arbeidet. Styringsgruppen består av Utenriks-, Olje- og energi-, Miljøvern- og Finansdepartementet.

Institusjonssamarbeid innen energisektoren i Bhutan

Kraftsektoren spiller en helt sentral rolle i Bhutans økonomi og landet ønsker å følge en tilsvarende utvikling som Norge har hatt innen vannkraftsektoren. Myndighetene i Bhutan er derfor meget opptatt av å kunne trekke på den norske kompetansen og erfaringene og et tett institusjonssamarbeid mellom de to landene har pågått gjennom flere år. På slutten av 1980-tallet finansierte Norge sammen med UNDP utarbeidelsen av en Power System Master Plan. Planen ble oppdatert i begynnelsen av 2000 og utvidet til å omfatte en vannressurs forvaltningsplan. I tillegg har Bhutan og Norge samarbeidet på undergrunnsteknologi, leveranse av vannkraftutstyr, forprosjekt av Mangde Chhu Hydropower Project samt at studenter fra Bhutan har studert ved NTNU.

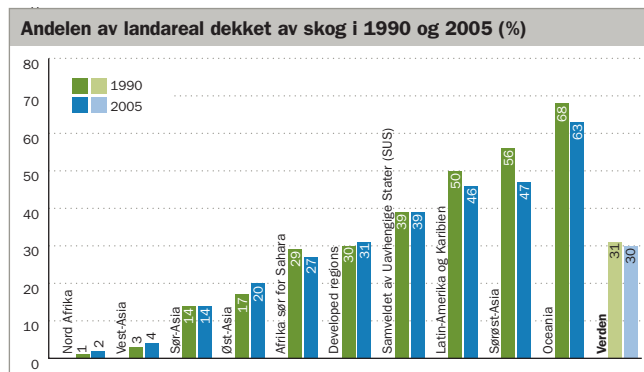
Mangdechhu-dalen sør for Tronga i Bhutan. Her er det gjennomført en forstudie av et 360 MW kraftverk. Foto: Norconsult AS

Miljø er en av de viktigste prioriteringene i utviklingssamarbeidet, og hensynet til miljø skal ivaretas i all bistand. Alle norske bistandsaktører som finansieres av Norad, skal bidra til bærekraftig utvikling.

Regjeringens handlingsplan for miljørettet utviklingssamarbeid ble ferdigstilt i 2006. Handlingsplanen skal bidra til å oppfylle regjeringens ambisjoner om å gjenreise Norge som miljønasjon, også i utviklings-samarbeidet.

Norads rådgiving innen naturressursforvaltning rettes hovedsakelig mot innsatser i Indonesia, Kina, Tanzania, Zambia, Sør-Afrika og Mellom-Amerika. På vannsiden er det mest rådgiving knyttet til multilaterale prosesser og regionale initiativer. Prosjektet "Olje for utvikling" er sentralt på forurensingssiden.

Nesten 13 millioner hektar skog forsvinner hvert år. Omdannelse av skog til landbruks-områder er primærårsaken. Kilde: FNs statusrapport for Tusenårsmålene

Det er samarbeidslandene selv som bestemmer hvilke områder som skal prioriteres. Norge ønsker å styrke landenes mulighet til å ta miljøhensyn i sin nasjonale politikk og til å følge opp internasjonale avtaler og forpliktelser på området.

Miljøforvaltning i Tanzania

Skogplanting i Tanzania. Foto: Mark Mattison

Økt lokal deltakelse og eierskap til forvaltning av egne naturressurser er resultatet av programmet "Natural Resource Management Programme", som skal bedre den nasjonale og lokale miljøforvaltningen i Tanzania. Programmet har flere miljøtiltak, som for eksempel skogplanting.

Kvinner og likestilling

Utvikling og fattigdomsreduksjon kan bare oppnås gjennom et sterkt fokus på kvinner og likestilling. Norges støtte går både til særskilte kvinnerettede tiltak og til integrering av kjønnsperspektivet i andre samarbeidstiltak, særlig innen utdanning, helse, jordbruk, demokrati og menneskerettigheter.

Omlag én milliard mennesker kan ikke lese og skrive og to tredjedeler av analfabete er kvinner. Skolegang er en fjern drøm for mange jenter i fattige land. Mer enn hundre millioner barn får ikke skolegang og minst 60 millioner av disse er jenter.

FNs medlemsland har vedtatt at alle barn skal ha rett til grunntidning. I tillegg skal alle likestillingsbarrierer bort fra skolen innen 2015. Norad ønsker å bidra til at foreldre og lokalsamfunn blir mer bevisste på hvor viktig det er at jenter får gå på skolen. En rekke undersøkelser viser at investering i kvinners utdanning er den investeringen samfunnet får mest igjen for. Utdanning gir økte inntektsmuligheter, styrker den kulturelle tilhørigheten og fremmer kvinners deltakelse i demokratiseringsprosesser.

Et annet av Norads prioriterte områder for å fremme likestilling for kvinner, er knyttet til reproduktiv helse og rettigheter. Reproductiv helse omfatter alle helsebehov tilknyttet seksualitet, svangerskap og fødsler. Omlag 30 prosent av kvinners helseproblemer er relatert til reproduktiv helse. Norad vil styrke fokus på feminiseringen av aidsepidemien. Ifølge UNAIDS øker andelen av kvinner som blir smittet av hiv og aids.

Jordbrukssektoren er et viktig satsingsområde for å styrke kvinners økonomiske stilling. I de fleste utviklingsland står kvinnene for hoveddelen av matproduksjonen. I Afrika er det hovedsakelig kvinnene som dyrker. Det er derfor viktig å sikre kvinnene rett til å eie og arve jord og tilgang på jordbruksveiledning, kreditt og offentlige støtteordninger samt fulle rettigheter til avkastning av jordbruket. Norad har i 2005 arbeidet

med handlingsplanen for landbruk hvor det er lagt vekt på kvinners rolle og deltagelse i landbruket. Dette skal blant annet fremheves i pilotlandene for landbruk, Malawi og Etiopia.

Kvinnens deltakelse i samfunnsutviklingen og i forskjellige samfunnsprosesser, som f.eks utviklingen av fattigdomsstrategier, er viktig. Bistanden går ofte til støtte til kvinneorganisasjoner for å mobilisere kvinner bl.a. til å delta i valg.

Kvinner styrkes gjennom organiserte møteplasser i kampen mot vold. Her fra Rajshahi i Bangladesh. Foto Gerd Stensby/Norad

Utdanning gir mulighet for å lære og få innsikt og innflytelse i samfunnet. Norge ønsker å bidra til at alle barn i utviklingsland får skolegang og at kvaliteten på utdanningen blir bedre. Grunnutdanning for alle er hovedprioritering, men det er i økende grad fokus på hele sektoren og betydningen av utviklingen av balanserte utdanningssystemer.

Støtten til grunnutdanning går gjennom UNICEF, UNESCO og Verdensbanken, samarbeidslandenes egne utdanningssatsinger og gjennom støtte til norske frivillige organisasjoner. Norge deltar også aktivt i internasjonale prosesser, nettverk og initiativer som "Utdanning for Alle" og "United Girls Education Initiative/UNGEI". I slike sammenhenger er Norge spesielt opptatt av at fattige og marginaliserte grupper blir inkluderte. Et annet fokus er på kvalitet og relevans i utdanningen. Jenters tilgang til utdanning er prioritert.

Investeringer i høyere utdanning og forskning er vesentlig for å bidra til økonomisk og samfunnsmessig utvikling. Universitetene prioriteres fordi de spiller en sentral rolle både som utdanningsinstitusjoner og som produsenter av forskningsbasert kunnskap. Mye av støtten går til forskningssamarbeid mellom institusjoner i Norge og i samarbeidslandene.

Et nytt forskningsprogram er under etablering i Nepal med støtte fra Norge. Et forskningsfond for nepalske forskere og etablering av et norsk-nepalsk institusjonssamarbeid, skal styrke nepalske forskningsmiljøer samt videreutvikle en forskningsagenda både i Nepal og Norge. Programmet skal bidra til kunnskap om strukturelle ulikheter i nepalske samfunnsgrupper og skaffe kunnskap om nødvendige forutsetninger for nasjonsbygging, fungerende demokratiutvikling og sammenhengen mellom fattigdom og sosial og politisk ekskludering av enkelte grupper.

Utdanning i land i konflikt eller som har vært i konflikt, er et viktig arbeidsområde for Norad. I Sudan er flere norske frivillige organisasjoner involvert, bl.a. Kirkens Nødhjelp, Norsk Folkehjelp og Flyktningehjelpen. Norge er også en hovedbidragsyter til et gjenoppbyggingsfond som også bistår sudanske myndigheter på utdanningssektoren. I Angola er det lagt vekt på å etablere et programsamarbeid med UNICEF og frivillige organisasjoner for å bistå myndighetene i oppbyggingen av utdanningssystemet. På grunn av stor mangel på kvalifiserte lærere er samarbeidet med Angola særskilt rettet mot opplæring av lærere.

Gode resultater i Sør-Afrika

Sør-Afrika og Norge har siden 2000 samarbeidet om å rette opp urettferdigheter fra apartheid-tiden i det høyere utdanningssystemet gjennom utviklingsprogrammet SANTED (South Africa – Norway Tertiary Development Programme).

Programmet har tre hovedbyggesteiner:

- Bedret tilgang og gjennomføringsfrekvens i høyere utdanning for elever som tidligere var ekskludert
- Kapasitetsbygging på historisk underprivilegerte universiteter
- Samarbeid med andre universiteter i SADC regionen

Foto: Bjørnulf Remme/Norad

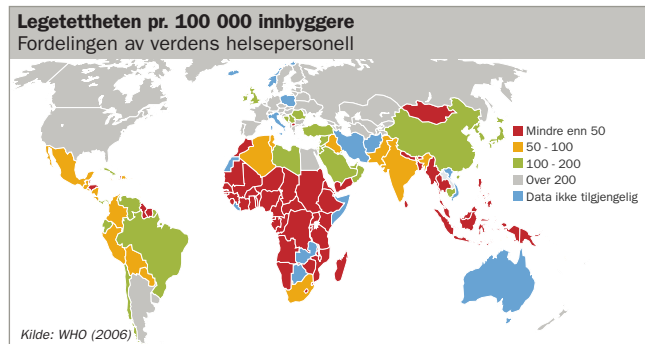
Under disse hovedområdene er det gjennomført en rekke prosjekter. En omfattende gjennomgang av programmet i 2005 viser svært gode resultater så langt. Blant annet beskrives programmet som svært relevant og effektivt. Betydelige resultater er oppnådd på viktige områder, og konsulent-teamet fra Norge, Nederland og Sør-Afrika konkluderte med at viktige reformer på flere universiteter neppe hadde funnet sted uten at SANTED hadde blitt satt i gang. University of Western Cape er ett av universitetene i Sør-Afrika som har fått støtte gjennom SANTED.

God helse er en av de viktigste forutsetninger for et meningsfullt og aktivt liv. Dårlig helse er like mye en årsak til fattigdom som en konsekvens av fattigdom. Å investere i helse er derfor lønnsomt både for nasjoner og familier. For Norge er helse et prioritert tema i utviklingssamarbeidet.

Norge konsentrerer innsatsen på helseområdet rundt noen utvalgte temaer basert på en vurdering av hvor Norges innsats trengs mest, og hvor Norge har solid fagkunnskap og god erfaringsbakgrunn: Helse-systemer og helsepersonell, barnehelse og vaksiner, seksuell og reproduktiv helse og rettigheter, hiv og aids, tuberkulose og helseforskning.

Fagrådgivning innen helse i globale prosesser har økt som en følge av sterk politisk interesse internasjonalt for helse og hiv og aids, og fordi Norge er blitt en betydelig aktør. Utenriksdepartementet og Norad har bidratt til en ny støtteordning i vaksinealliansen GAVI for utvikling av

Mangel på helsepersonell er en stor utfordring i hele verden - og i Afrika spesielt. Bare i Manchester i England er det flere malawiske leger enn i Malawi. Det trengs et krafttak for å gjøre noe med denne skjevfordelingen.

helse-systemer på distriktsnivå, etablering av en internasjonal allianse som skal arbeide med helsepersonellkrisen, bedre arbeidsdeling mellom aktørene som arbeider med hiv og aids, og styrket fokus på seksuell og reproduktiv helse. Knyttet til statsminister Jens Stoltenbergs engasjement for barnehelse arbeides det med å etablere samarbeid med land der barnedødeligheten er stor.

Hiv og aids

Aidsepidemien øker fortsatt i mange land, ikke minst i Asia og Øst-Europa, mens det stadig er Afrika som er hardest rammet. Epidemien blir stadig mer kvinnedominert, spesielt blant unge kvinner. Tre av fire nysmittede i alderen 15- 25 år er kvinner. Aidsepidemien er en utviklingskatastrofe som kan hindre økonomisk og sosial utvikling i de hardest rammede landene. Norge har forpliktet seg til en aktiv aidssatsning, og skal bidra til å oppfylle tusenårsmålene. Spesielt støtter Norge arbeid for å nå kvinner og fremme deres rettigheter og livssituasjon, og også ungdom, menn som har sex med menn, sprøytebrukere og personer i sexhandel.

Norge har de siste årene økt innsatsen i kampen mot aids. I 2005 brukte Norge 221 millioner kroner til aids tiltak internasjonalt. Norge støtter FNs aidsprogram, UNAIDS, og Det globale fondet for bekjempelse av aids, tuberkulose og malaria (GFATM). Norge støtter også aidsarbeid gjennom det bilaterale samarbeidet, gjennom multilaterale organisasjoner, og internasjonale, norske og lokale frivillige organisasjoner, inkludert organisasjoner av hivpositive.

Norad bistår ambassadene med rådgivning i arbeid med aids, for eksempel i Malawi hvor Norge er en viktig giver til det nasjonale aidsarbeidet. Norad og svenske Sida har et felles rådgivningsteam i Lusaka, som samarbeider med regionale organisasjoner i Afrika, og støtter regionale innsatser. Norad har fra starten støttet utvikling av nettverket for aids og idrett, "Kicking AIDS Out", og har også gitt støtte til trosbaserte organisasjoner, som har en viktig funksjon i det lokale aidsarbeidet i mange land.

I kampen mot fattigdom er økt handel med fattige land viktig. Norad skal bidra til at utviklingsland får kunnskap om hva som kreves for å få effektiv internasjonal handel. Produksjon og omsetning av varer og tjenester er sentrale aktiviteter.

Næringslivet i utviklingsland står overfor en rekke utfordringer, med blant annet begrenset markedsadgang, utilstrekkelig infrastruktur, mangelfullt lov- og regelverk og dårlig tilgang til faglært arbeidskraft og kreditt.

Norsk bistand har som mål å redusere fattigdom. Norge og Namibia har sammen bidratt til at Namibias fiskeri nå er et av de beste i verden. Over 50.000 mennesker jobber i industrien - direkte eller indirekte. Foto: Tone Slenes/Norad

I samarbeid med nederlandske import organisasjonen Centre for the Promotions of Import from Developing Countries, CBI, har Norad fått utarbeidet en oversikt over norske krav til produkter, både når det gjelder lovgivning og markedskrav og produktsertifisering, arbeidsmiljø og sosiale forhold.

Primærnæringene utgjør den største delen av økonomien i mange fattige land og er sentralt innen næringsutviklingsarbeidet. Handlingsplanen for landbruk i bistandspolitikken fra 2004 er et viktig grunnlag for arbeidet innen jord-, skog- og naturressursforvaltning. Arbeidet innen landbruksutvikling foregår både gjennom bilaterale programmer og gjennom multilaterale kanaler. Hvis utviklingsland skal lykkes i å øke eksporten av jordbruksprodukter, er det viktig at de tilfredsstillers internasjonale markedskrav. Norad har i samarbeid med svenske Sida utarbeidet en strategirapport for utvikling av eksport fra afrikanske land, med særlig vekt på kvalitet og produktsikkerhet. Fiskerisektoren utgjør også en viktig del av arbeidet innen næringsutvikling. Norge støtter en rekke programmer innen ressursforvaltning, institusjonsbygging, forskning og utdanning innen denne sektoren.

Formalisering av fattiges eiendomsrettigheter er et omfattende satsingsområde i utviklingssamarbeidet. Et tverrfaglig prosjekt i Norad skal sikre rettighetsperspektivet generelt og særlig kvinners rett til jord.

Det er en klar sammenheng mellom å arbeide med fattigdomsreduksjon og kampen mot korrupsjon. Korrupsjonsbekjempelse er derfor høyt prioritert i norsk utviklingssamarbeid.

Norads antikorrupsjonsarbeid dreier seg om faglig rådgivning, forvaltning av støtte til norske og internasjonale organisasjoner, kompetansebygging og nettverksbygging. Noen reformer og enkeltprosjekter som støttes av Norge har korrupsjonsbekjempelse som hovedmål, for eksempel støtte til anti-korrupsjonskommisjoner. Hovedtyngden av tiltakene har korrupsjonsbekjempelse som ett av flere mål og bidrar til å redusere mulighetene for korrupsjon. Norad gir råd om hvordan anti-korrupsjonshensyn skal integreres i for eksempel helse- og utdanningsprogrammer.

Utviklingsland med store naturressurser er særlig utsatt for korrupsjon. Flere av Norges samarbeidsland har betydelige olje- og gassressurser. Mangel på åpenhet om pengestrømmene fra utvinningsselskapene til myndighetene gjør disse landene spesielt utsatt. Inntektene fra ressursene bidrar ikke alltid til bærekraftig økonomisk og sosial utvikling. I mange tilfeller virker skjev fordeling av inntekter destabiliserende og skaper grobunn for sosial uro og konflikt.

Extractive Industries Transparency Initiative, EITI, er et internasjonalt initiativ som tar sikte på å fremme åpenhet om inntektsstrømmen fra selskap til vertsland i utvinningsbransjene. Initiativet er et samarbeid mellom myndigheter, selskaper og sivilt samfunn. Norge har en synlig rolle i EITI, og arbeidet for å styrke denne prosessen er en del av prosjektet "Olje for utvikling".

Norad støtter Transparency International, (TI) og TI Norge. Norad støtter også Tiri, et globalt politisk nettverk som spesielt jobber med korrupsjon i land som er i gjenoppbyggingsfase.

Norad og spesialrådgiver Eva Jolys gir teknisk assistanse til påtalemyndigheter og anti-korrupsjonsbyråer i samarbeidsland.

Norad er partner i U4 som er et nettbasert ressurscenter for donorer som ønsker effektive virkemidler i bekjempelsen av korrupsjon. U4 tilbyr forskning, e-læring og arbeidsseminar, svartjeneste fra spesialister og mangfoldig anti-korrupsjonsmateriale.

I følge Transparency Internationals årsrapport for 2005 er Bangladesh et av verdens mest korrupte land. Foto: Norad

Tilskudd til partnere i sivilt samfunn, næringsliv og forskning

Norad vil forenkle tilskuddsforvaltningen og legge hovedvekten på tilskuddsmottakernes resultater og kapasitet til å nå avtalte mål.

Dette skal gjøre forvaltningen mer effektiv og gi mer plass til faglig samarbeid med organisasjonene, næringslivet og forskningsmiljøene.

Frivillige organisasjoner og andre aktører i det sivile samfunnet har gode forutsetninger for å være med å påvirke utviklingen og å nå de aller fattigste og mest sårbare gruppene. Norge spiller en viktig rolle i internasjonal bistand, og frivillige organisasjoner er en sentral kanal i gjennomføringen av norsk bistand, både som tjenesteleverandører og i rettighetsarbeid. Norge er et av de landene som kanaliserte størst andel av sin bistandsinnsats via denne kanalen.

Hovedutfordringen for bistand generelt, og for norsk bistand gjennom sivilt samfunnskanalen spesielt, er å bidra til bedring av grunnleggende rammebetingelser for utvikling i bred forstand. Et aktivt sivilt samfunn har en viktig påvirkningsrolle og kontrollfunksjon overfor myndighetene, bl.a. for å fremme godt styresett, demokratisk utvikling og respekt for menneskerettighetene.

Norads støtteordninger retter seg mot sivilsamfunnsaktører i fattige land, og pengene kanaliseres i stor grad via norske aktører. Det legges stor vekt på innsats for å styrke lokale samarbeidspartners kompetanse og kapasitet. Dette bidrar også til å styrke tiltakenes bærekraft og til å fremme det sivile samfunnets rolle som positiv utviklingsaktør i mottakerlandet. Støtten har også som mål å fremme det folkelige engasjementet i Norge rundt utvikling og Nord/Sør-spørsmål.

Blant mangfoldet av norske aktører som mottar støtte fra Norad er organisasjoner, foreninger, sammenslutninger, interessegrupper og lag. Disse spenner fra store, landsdekkende organisasjoner med omfattende engasjement i flere land, til små lokalsamfunnsbaserte foreninger som samarbeider med én partner om ett tiltak. Tiltakene dekker et bredt spekter av temaer og sektorer. Norad ga i 2005 over 1,1 milliard kroner til sivilt samfunn, fordelt på nesten 100 organisasjoner og over 80 land.

Right To Play er en internasjonal, humanitær organisasjon som bruker lek og idrett som en arena for utvikling av barn og unge i verdens mest vanskeligstilte områder. Norad støtter organisasjonen med 4 mill. i 2006.

Foto: Tone Slenes/Norad

Evalueringer fra organisasjonene

Norad lanserte i 2005 en database på Norads nettsider for evalueringer og gjennomganger av Norad-finansierte tiltak i regi av norske frivillige organisasjoner. Arbeidet er en del av Norads arbeid med mer systematisk fokus på resultatoppnåelse og kunnskapsdeling. Rapportene kan leses på www.norad.no/ngo-evaluation.

Et eksempel fra basen er Norsk Folkehjelps evaluering av programmet "Women's Right and Gender Equality" i 2005. Rapporten viser blant annet at Norsk Folkehjelp har en sterk historie på likestilling i sitt internasjonale program, men arbeidet er avhengig av energien og engasjementet til de ulike medarbeiderne.

En del av Norads arbeid er å stimulere til næringsutvikling i utviklingsland. Norad forvalter flere støtteordninger for nærings- og handelssamarbeid.

Det gis blant annet støtte til tiltak som styrker landenes eksportmuligheter, oppbygging av infrastruktur, næringsvirksomhet og overføring av teknologi. Prosjekter som skal få støtte må tilfredsstillende mottakerlandets og internasjonale krav til miljø.

Støtte kan ytes til bedrifter og nærings- og bransjeorganisasjoner og til samarbeidstiltak, blant annet under Matchmaking-programmene som skal fremme kommersielt samarbeid mellom små og mellomstore bedrifter i Norge og utvalgte utviklingsland. Matchmaking-programmet er viktig for å skape interesse og muligheter for samarbeid mellom bedrifter i Norge og samarbeidslandene.

Matchmaking-programmet i Sør Afrika har siden starten i 1997 bidratt til etablering av 54 samarbeidsavtaler mellom norske og sørafrikanske bedrifter. I 2005 var det en tilleggsomsetning i de sørafrikanske bedriftene på vel 80 mill. kroner. 12 nye samarbeidsavtaler ble inngått i 2005. Programmet videreføres til 2009.

Støtteordninger til høyere utdanning og forskning

Norges forskningsråd tildeler på vegne av Norad midler til blant annet forskning på fattigdom og fred, helse og vaksinasjonsforskning, den norske delen av forskningsamarbeidet med Sør-Afrika og drifter tematiske og geografisk nettsider, se: www.forskningsradet.no

Programmet for forskningssamarbeid, NUFU (The Norwegian Programme for Development, Research and Education), NOMA (Norads Programme for Master Studies) og programmet for lærerutdanning forvaltes av Senter for internasjonalisering av høyere Utdanning, SIU, på vegne av Norad: www.siu.no

Norad støtter også regionale forskningsorganisasjoner og nettverk. I flere land, blant annet Sør-Afrika, Uganda, Etiopia og Tanzania er Norad med og styrker universitetene når det gjelder forskning, IKT, administrasjonssystem og undervisningstilbud. Norad støtter også Nettverk for universitets-samarbeid, Tibet-Norge og PETRAD (petroleumsvirksomhet).

Støtteordninger til internasjonale organisasjoner

Bevilgningen omfatter støtte til internasjonale organisasjoner og nettverk, herunder både ikke-statlige organisasjoner og flerstatlige organisasjoner som ikke er FN-organisasjoner. Organisasjonene og nettverkene er ledende innen prioriterte områder hvor det finnes få eller ingen alternative kanaler og hvor global innsats er viktig. For 2004-2006 har Norge prioritert innsatser innen reproduktiv helse, miljø og styresett, herunder demokrati og menneskerettigheter. Norad prioriterer organisasjoner som er pådrivere og talerør for utsatte grupper, og som styrker kapasitet og kompetanse i utviklingsland. I 2005 mottok 31 internasjonale organisasjoner til sammen over 120 millioner kroner i støtte fra Norad.

IPPF er både en servicetjeneste og en forkjemper for seksuell og reproduktiv rett. Et verdensomspennende nettverk med 150 medlemmer som arbeider i 182 land. Norad støttet organisasjonen med 40 millioner kroner i 2005. Foto: IPPF/Chloe Hall

Samarbeid mellom Norge og Sørøst-Europa

Støtte til mellomfolkelig samarbeid i Sørøst-Europa, har blant annet som mål å styrke kontakt og samarbeid mellom folk og lokalsamfunn i Norge og Sørøst-Europa. I 2005 brukte Norad 4 millioner kroner til denne satsningen.

Venstres Opplysningsforbund i Nord-Trøndelag fikk i 2005 støtte til å publisere illustrerte barnebøker med tema toleranse og sameksistens som bakteppe, der spesielt kvinner og jenter blir løftet frem. Prosjektet mottok støtte fordi de fleste barneøkene på albansk ble ødelagt på 90-tallet. Bøkene ble publisert på både albansk og norsk i et opplag på 10.000.

Informasjonsstøtte

Norads informasjonsstøtte skal bidra til at et mangfold av norske frivillige organisasjoner skal kunne drive et bredt informasjons- og opplysningsarbeid i Norge om sentrale og aktuelle Nord/Sør- og utviklingsspørsmål. Norad gir hvert år nesten 40 millioner kroner i informasjonsstøtte.

Ungdomskampanjen Involve Yourself er et av informasjonstiltakene som finansieres av Norad. Kampanjen er hvert år et samarbeid mellom Redd Barna, Kirkens Nødhjelp, Norsk Folkehjelp, Røde Kors og Flyktningshjelpen. Totalt får de fem store organisasjonene 10 millioner kroner til informasjonstiltak.

Involve Yourself er en felleskampanje rettet mot ungdom. I 2005 var tema "krig" og bildet er tatt fra teaterforestillingen "Krig i Kongo sier'u?" Norad støttet forestillingen med 3,5 millioner kroner.

Foto: Ken Opprann

Kvalitetssikring og evaluering

Kvalitetssikring av bistandsforvaltningen innebærer å foreta relevante bistandsfaglige vurderinger og risikoanalyser i forbindelse med planlegging og oppfølging av samarbeidet.

Norad bistår Utenriksdepartementet og utestasjonene i dette arbeidet. Norad sørger også for uavhengige evalueringer av norsk bistand.

Kvalitetssikring av bistandsforvaltningen innebærer å foreta relevante bistandsfaglige vurderinger og risikoanalyser i forbindelse med planlegging og oppfølging av samarbeidet.

Det må også sikres at bistanden forvaltes i henhold til gjeldende regelverk. Ansvar for den løpende kvalitetssikringen følger forvaltningsansvaret for bistandspengene. Norad bistår utestasjonene og Utenriksdepartementet med rådgivning, opplæring og utvikling av forvaltningsfaglige metoder, verktøy og systemer. I tillegg kvalitetssikrer Norad avtaler og kontrakter. På oppdrag fra Utenriksdepartementet utføres kontroll av ambassadenes bistandsforvaltning.

Norad skal bidra til vurderinger av norske, internasjonale og multilaterale mottakere som mottar tilskudd fra Norad og Utenriksdepartementet. Norad utvikler metoder for partnervurderinger, som Norad, Utenriksdepartementet eller partnerne selv kan gjennomføre. Gjennomgangene skal vurdere partnernes mål, strategi, kapasitet, organisering og resultater.

I 2005 ble en revidert Bistandshåndbok tatt i bruk, og arbeidet med en "verktøykasse" med faglige og forvaltningsmessige retningslinjer startet. Det ble gjennomført gjennomganger av forvaltningene ved ambassader i sju samarbeidsland, kombinert med opplæring i regelverket for norsk bistand.

Norad har i 2005 jobbet med å knytte det interne statistikksystemet opp mot en web-løsning. En statistikkportal på norad.no gir brukerne tilgang til informasjon om norsk bistandstatistikk fra 1960 og fremover.

Bistandshåndboka inneholder prosedyrer for god forvaltning av bistandspenger. Håndboka kan du laste ned fra: www.norad.no

Norads evalueringsevne dekker hele bredden av utviklings-samarbeidet og skal skaffe kunnskap om hva som virker og hva som ikke virker. Virksomheten er uavhengig, med basis i en egen instruks fra Utenriksdepartementet.

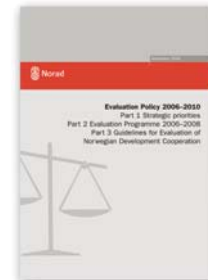
Evalueringene skal bidra til at norsk bistandsforvaltning lærer av erfaringer gjennom å systematisere kunnskap. I tillegg har evalueringene en kontrollfunksjon for å vurdere kvaliteten i utviklingssamarbeidet og om ressursbruken står i forhold til oppnådde resultater.

Evalueringsrapportene legges fram for Utenriksdepartementets ledelse som er ansvarlig for at rapportene følges opp. Evalueringer er en vesentlig kilde til informasjon om resultatene av utviklingssamarbeid.

Evalueringene kan gjøres enten av Norge alene eller i samarbeid med andre givere. Evalueringene dekker et vidt spekter av temaer og problemstillinger. I 2006 evalueres bistanden etter Tsunami-katastrofen, budsjettstøtte som bistandsform, Det nye fredskorpset, norsk bistand innen olje og gass, et av giverfondene i Verdensbanken, UNDPs støtte til land som har vært i konflikt og harmonisering mellom giverne i Zambia.

I Evalueringspolitikken for 2006 – 2010 legges økt vekt på å evaluere de kortsiktige og langsiktige resultatene av utviklingssamarbeidet. Det skal legges økt vekt på bedre formidling av evalueringresultatene og styrke evaluering som grunnlag for læring og politikkutvikling. Det er lagt opp til et ambisiøst evalueringsprogram for 2006 – 2008.

Alle evalueringsrapportene utgis i en egen rapportserie og distribueres gratis. Rapportene publiseres som hovedregel på engelsk.

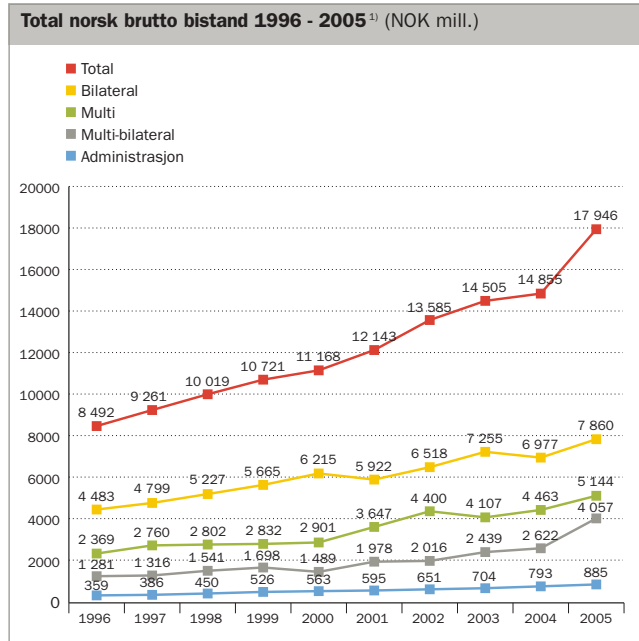

Norad har ansvaret for å rapportere Norges totale bistand til OECD/DAC samt gjøre statistikk over norsk utviklingssamarbeid tilgjengelig for offentligheten.

Norad forvalter en rekke tilskuddsordninger, som retter seg mot et bredt spekter av norske bedrifter, kulturinstitusjoner og sivilt samfunnsaktører. I tillegg utlyser Norad årlig midler til forskning og institusjonssamarbeid mellom norske forskningsinstitutter og forskningsinstitusjoner i utviklingsland. Norad har også ansvaret for støtten til internasjonale organisasjoner. I 2005 forvaltet Norad 2 milliarder kroner.

Bortsett fra oversikten over total norsk brutto bistand på neste side, omhandler tabellene i denne publikasjonen kun bistand gjennom Norad.

En samlet oversikt over statistikk over det norske utviklingssamarbeidet finner du på www.norad.no

1) Fordelingen mellom de ulike bistandstypene kan skille seg fra tidligere publiserte tall på grunn av oppdateringer av statistikken. Dette påvirker ikke tallene for total norsk bistand.

Bilateral bistand¹⁾ via Norad fordelt på hovedregioner, samarbeidsland²⁾ og innteksgruppen Minst utviklede land (MUL)³⁾ i 2005
(NOK 1000 og som prosent av total bilateral bistand gjennom Norad)

Afrika	NOK 1000	%			
Uganda*	79 113	4,25	Egypt	907	0,05
Etiopia*	66 115	3,55	Sao Tome & Principe*	799	0,04
Sudan*	51 303	2,75	Gambia*	688	0,04
Mali*	42 738	2,29	Cote D'Ivoire	557	0,03
Mosambik*	41 452	2,22	Guinea-Bissau*	175	0,01
Tanzania*	35 595	1,91	Comoros*	107	0,01
Sør-Afrika	31 803	1,71	Marokko	84	0,00
Zambia*	31 195	1,67	Kapp Verde*	58	0,00
Zimbabwe	30 303	1,63	Afrika uspesifisert	178 637	9,59
Malawi*	28 411	1,52	Afrika totalt	792 275	42,52
Kenya	23 311	1,25	<i>Hvorav bidrag til MUL-land</i>	<i>499 686</i>	<i>26,82</i>
Angola*	21 590	1,16	Asia & Oceania	NOK 1000	%
Eritrea*	19 390	1,04	Bangladesh*	72 099	3,87
Rwanda*	19 152	1,03	Sri Lanka	52 733	2,83
Somalia*	14 036	0,75	Kina	38 613	2,07
Niger*	10 291	0,55	Vietnam	35 205	1,89
Kongo, Dem. Rep.*	9 436	0,51	Nepal*	29 551	1,59
Namibia	8 405	0,45	Afghanistan*	21 590	1,16
Madagaskar*	5 966	0,32	India	18 926	1,02
Botswana	5 699	0,31	Laos*	14 764	0,79
Sierra Leone*	4 539	0,24	Indonesia	13 861	0,74
Ghana	4 208	0,23	Kambodsja*	9 903	0,53
Burundi*	4 125	0,22	Mongolia	6 920	0,37
Lesotho*	4 097	0,22	Øst-Timor*	5 843	0,31
Senegal*	3 828	0,21	Filippinene	3 741	0,20
Kamerun	3 641	0,20	Papua Ny-Guinea	3 003	0,16
Swaziland	2 890	0,16	Thailand	2 573	0,14
Mauritania*	2 398	0,13	Aserbajdsjan	2 363	0,13
Nigeria	2 145	0,12	Pakistan	1 207	0,06
Liberia*	1 790	0,10	Kazakhstan	1 200	0,06
Burkina Faso*	1 300	0,07	Myanmar (Burma)*	1 169	0,06

Malaysia	1 001	0,05
Bhutan*	204	0,01
Marshall Islands	73	0,00
Asia uspesifisert	14 706	0,79
Asia & Oceania totalt	351 248	18,85
<i>Hvorav bidrag til MUL-land</i>	<i>155 122</i>	<i>8,33</i>

Europa	NOK 1000	%
Albania	41	0,00
Europa uspesifisert	4 167	0,22
Europa totalt	4 208	0,23

Latin-Amerika	NOK 1000	%
Nicaragua	37 156	1,99
Bolivia	23 402	1,26
Guatemala	22 566	1,21
Colombia	16 276	0,87
Brasil	14 994	0,80
Ecuador	10 948	0,59
Honduras	7 903	0,42
Peru	7 542	0,40
Cuba	5 796	0,31
Paraguay	4 344	0,23
El Salvador	3 178	0,17
Dominikanske Republikk	3 118	0,17
Jamaica	2 261	0,12
Chile	854	0,05
Haiti*	727	0,04
Mexico	479	0,03
Venezuela	210	0,01
Panama	133	0,01
Latin-Amerika uspesifisert	33 893	1,82

Latin-Amerika totalt	195 780	10,51
<i>Hvorav bidrag til MUL-land</i>	<i>727</i>	<i>0,04</i>

Midtøsten	NOK 1000	%
Det palestinske området	42 886	2,30
Libanon	6 252	0,34
Irak	5 100	0,27
Jordan	2 201	0,12
Jemen*	402	0,02
Iran	70	0,00
Midtøsten uspesifisert	1 205	0,06
Midtøsten totalt	58 116	3,12
<i>Hvorav bidrag til MUL-land</i>	<i>402</i>	<i>0,02</i>

Globalt uspesifisert	461 508	24,77
-----------------------------	----------------	--------------

Delsum hoved- og andre samarbeidsland	802 130	43,05
Delsum andre land	366 889	19,69
Delsum uspesifisert	694 117	37,26
Totalt	1 863 13	100,00
<i>Hvorav bidrag til MUL-land</i>	<i>655 937</i>	<i>35,21</i>

- 1) Inkludert multi-bi bistand.
- 2) Hovedsamarbeidsland (markert i grått) og samarbeidsland (i kursiv).
- 3) MUL-land som definert av OECD/DAC i 2006. De aktuelle landene er markert med *

Bilateral bistand¹⁾ gjennom Norad i 2005 fordelt på hovedregioner, hovedsamarbeidsland og resultatområder (i NOK 1000 og som % av total bilateral bistand gjennom Norad til det enkelte land)

	Helse, utdanning og annet innen sosial sektor		Hiv/aids		Økonomisk utvikling og handel		Godt styresett		Miljø og energi		Nødhjelp og annet uspesifisert		Totalt	
Afrika														
Malawi	10 560	37,2 %	6 526	23,0 %	5 375	18,9 %	5 135	18,1 %	816	2,9 %		0,0 %	28 411	100,0 %
Mosambik	21 661	52,3 %	1 811	4,4 %	3 055	7,4 %	10 854	26,2 %	3 944	9,5 %	128	0,3 %	41 452	100,0 %
Tanzania	15 396	43,3 %	1 292	3,6 %	9 013	25,3 %	8 101	22,8 %	1 631	4,6 %	161	0,5 %	35 595	100,0 %
Uganda	39 574	50,0 %	3 698	4,7 %	17 336	21,9 %	13 441	17,0 %	4 724	6,0 %	340	0,4 %	79 113	100,0 %
Zambia	10 932	35,0 %	12 202	39,1 %	345	1,1 %	5 693	18,3 %	2 022	6,5 %		0,0 %	31 195	100,0 %
Andre land	187 361	47,1 %	27 874	7,0 %	105 453	26,5 %	66 664	16,8 %	5 005	1,3 %	5 516	1,4 %	397 872	100,0 %
Afrika uspesifisert	34 202	19,1 %	5 441	3,0 %	87 177	48,8 %	41 752	23,4 %	6 582	3,7 %	3 483	1,9 %	178 637	100,0 %
Sum Afrika	319 685	40,4 %	58 844	7,4 %	227 754	28,7 %	151 640	19,1 %	24 724	3,1 %	9 627	1,2 %	792 275	100,0 %
Asia og Oceania														
Bangladesh	11 157	15,5 %	535	0,7 %	8 213	11,4 %	612	0,8 %	51 581	71,5 %		0,0 %	72 099	100,0 %
Nepal	16 268	55,1 %	729	2,5 %	1 569	5,3 %	8 823	29,9 %	1 595	5,4 %	567	1,9 %	29 551	100,0 %
Andre land	88 320	37,6 %	3 089	1,3 %	96 303	41,0 %	27 482	11,7 %	15 318	6,5 %	4 380	1,9 %	234 892	100,0 %
Asia uspesifisert	2 496	17,0 %	2 109	14,3 %	5 263	35,8 %	1 516	10,3 %	2 801	19,0 %	521	3,5 %	14 706	100,0 %
Sum Asia og Oceania	118 241	33,7 %	6 463	1,8 %	111 348	31,7 %	38 434	10,9 %	71 294	20,3 %	5 468	1,6 %	351 248	100,0 %
Europa														
Alle land	41	100,0 %	0	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	41	100,0 %
Europe uspesifisert	2 087	50,1 %		0,0 %	190	4,6 %	1 337	32,1 %	463	11,1 %	90	2,2 %	4 167	100,0 %
Sum Europa	2 128	50,6 %	0	0,0 %	190	4,5 %	1 337	31,8 %	463	11,0 %	90	2,1 %	4 208	100,0 %
Latin-Amerika														
Alle land	69 296	42,8 %	2 970	1,8 %	27 621	17,1 %	49 633	30,7 %	1 793	1,1 %	10 573	6,5 %	161 887	100,0 %
Latin-Amerika uspesifisert	2 593	7,6 %	2 428	7,2 %	5 692	16,8 %	16 415	48,4 %	0	0,0 %	6 765	20,0 %	33 893	100,0 %
Sum Latin-Amerika	71 889	36,7 %	5 399	2,8 %	33 314	17,0 %	66 048	33,7 %	1 793	0,9 %	17 338	8,9 %	195 780	100,0 %
Midtøsten														
Alle land	25 178	44,2 %	0	0,0 %	5 693	10,0 %	19 114	33,6 %	6 831	12,0 %	95	0,2 %	56 911	100,0 %
Midtøsten uspesifisert	250	20,7 %		0,0 %	0,0 %	0,0 %	858	71,2 %		0,0 %	97	8,1 %	1 205	100,0 %
Sum Midtøsten	25 428	43,8 %	0	0,0 %	5 693	9,8 %	19 972	34,4 %	6 831	11,8 %	192	0,3 %	58 116	100,0 %
Globalt uspesifisert	210 316	45,6 %	5 285	1,1 %	111 972	24,3 %	57 237	12,4 %	37 176	8,1 %	39 522	8,6 %	461 508	100,0 %
Totalt	747 687	40,1 %	75 991	4,1 %	490 271	26,3 %	334 668	18,0 %	142 281	7,6 %	72 238	3,9 %	1 863 135	100,0 %

1) Inkludert multi-bi bistand.

Norads totale bistand gjennom norske NGOer i 2005, fordelt på hovedregioner, hovedsamarbeidsland og resultatområder

(NOK 1000 og som % av total bilateral bistand fra Norad gjennom norske NGOer til gjeldende land/region)

	Helse, utdanning og annet innen sosial sektor		Hiv/aids		Økonomisk utvikling og handel		Godt styresett		Miljø og energi		Nødhjelp og annet uspesifisert		Totalt		
Afrika															
Malawi	10 343	38,0 %	6 526	24,0 %	5 209	19,1 %	5 135	18,9 %		0,0 %		0,0 %	27 212	100,0 %	
Mosambik	17 927	53,5 %	1 811	5,4 %	578	1,7 %	10 597	31,6 %	2 590	7,7 %		0,0 %	33 502	100,0 %	
Tanzania	5 840	24,2 %	1 292	5,4 %	8 584	35,6 %	7 648	31,7 %	724	3,0 %	29	0,1 %	24 116	100,0 %	
Uganda	31 951	50,6 %	3 698	5,9 %	10 130	16,0 %	13 291	21,0 %	3 753	5,9 %	340	0,5 %	63 164	100,0 %	
Zambia	9 281	32,0 %	12 202	42,1 %		0,0 %	5 693	19,6 %	1 825	6,3 %		0,0 %	29 002	100,0 %	
Andre land	164 709	47,9 %	27 084	7,9 %	79 410	23,1 %	66 018	19,2 %	1 712	0,5 %	5 219	1,5 %	344 153	100,0 %	
Afrika uspesifisert	17 191	27,9 %	2 741	4,4 %	13 418	21,7 %	23 872	38,7 %	4 430	7,2 %	60	0,1 %	61 712	100,0 %	
Afrika totalt	257 242	44,1 %	55 354	9,5 %	117 329	20,1 %	132 253	22,7 %	15 034	2,6 %	5 648	1,0 %	582 860	100,0 %	
Asia og Oceania															
Bangladesh	9 906	61,5 %	535	3,3 %	5 047	31,3 %	612	3,8 %		0,0 %		0,0 %	16 101	100,0 %	
Nepal	13 016	53,0 %	729	3,0 %		0,0 %	8 823	35,9 %	1 439	5,9 %	567	2,3 %	24 574	100,0 %	
Andre land	64 140	42,1 %	3 089	2,0 %	45 608	30,0 %	26 757	17,6 %	9 841	6,5 %	2 767	1,8 %	152 203	100,0 %	
Asia uspesifisert	2 496	26,2 %	2 109	22,1 %	1 018	10,7 %	1 516	15,9 %	2 301	24,1 %	97	1,0 %	9 537	100,0 %	
Asia & Oceania totalt	89 557	44,2 %	6 463	3,2 %	51 674	25,5 %	37 709	18,6 %	13 581	6,7 %	3 431	1,7 %	202 415	100,0 %	
Europa															
Europa totalt	210	13,9 %	0,0 %	190	12,5 %			645	42,6 %	380	25,1 %	90	5,9 %	1 515	100,0 %
Latin-Amerika															
Alle land	65 896	45,4 %	2 970	2,0 %	24 161	16,7 %	40 234	27,7 %	1 166	0,8 %	10 573	7,3 %	145 001	100,0 %	
Latin-Amerika uspesifisert	2 593	11,3 %	2 428	10,6 %	1 542	6,7 %	16 219	70,6 %	0	0,0 %	194	0,8 %	22 976	100,0 %	
Latin-Amerika totalt	68 489	40,8 %	5 399	3,2 %	25 703	15,3 %	56 453	33,6 %	1 166	0,7 %	10 767	6,4 %	167 977	100,0 %	
Midtøsten															
Alle land	18 956	47,4 %		0,0 %	1 458	3,6 %	19 114	47,8 %	350	0,9 %	95	0,2 %	39 973	100,0 %	
Midtøsten uspesifisert		0,0 %		0,0 %		0,0 %	510	84,0 %		0,0 %	97	16,0 %	608	100,0 %	
Midtøsten totalt	18 956	46,7 %	0,0 %	1 458	3,6 %		19 624	48,4 %	350	0,9 %	192	0,5 %	40 581	100,0 %	
Globalt uspesifisert	58 223	36,7 %	1 950	1,2 %	15 268	9,6 %	22 456	14,2 %	2 864	1,8 %	57 839	36,5 %	158 601	100,0 %	
Totalt	492 677	42,7 %	69 165	6,0 %	211 622	18,3 %	269 141	23,3 %	33 375	2,9 %	77 968	6,8 %	1 153 949	100,0 %	

Bistand gjennom Norad i 2005 fordelt på kanaler og bistandstyper (NOK 1000)

Kanal	Bilateral	Multi-bi	Multiateral	Totalt
Internasjonal NGO	121 547			121 547
Lokal NGO	13 213			13 213
Norsk NGO	1 153 949			1 153 949
Regional NGO	5 518			5 518
Nordisk forskningsinstitusjon/stiftelse	156 009			156 009
Ikke NGO	362 416	50 483	15 128	428 027
Totalt	1 812 652	50 483	15 128	1 878 263

Bilateral bistand¹⁾ gjennom Norad i 2005 fordelt på DAC-sektorer²⁾ (NOK 1000 og som prosent av total bilateral bistand gjennom Norad)

	2005	%	MUL-andel
111 Utdanning	62 548	3,4 %	39,2 %
112 Grunnutdanning	82 719	4,4 %	60,6 %
113 Videregående utdanning	11 172	0,6 %	32,7 %
114 Universitets- og høyskoleutdanning	110 778	5,9 %	17,9 %
Sum utdanning	267 217	14,3 %	36,7 %
121 Helse, generell	71 378	3,8 %	62,5 %
122 Primærhelse	74 688	4,0 %	64,2 %
Sum helse	146 066	7,8 %	63,4 %
130 Befolkningsprogrammer og reproduktiv helse	107 869	5,8 %	29,9 %
<i>Hvorav 130.40 Bekjempelse av SOS inkludert hiv/aids utgjør</i>	<i>59 316</i>	<i>3,2 %</i>	<i>47,9 %</i>
140 Vannforsyning og sanitær	42 510	2,3 %	47,5 %
151 Offentlig forvaltning og folkelig deltakelse	328 412	17,6 %	33,6 %
152 Konfliktforebygging- og -løsning, fred og sikkerhet	6 255	0,3 %	66,5 %
160 Annen sosial infrastruktur og tjenester	201 181	10,8 %	39,5 %
210 Transport og lagerhold	3 886	0,2 %	25,6 %
220 Kommunikasjon	10 015	0,5 %	22,5 %
230 Energi	75 611	4,1 %	79,8 %
240 Bank og finansielle tjenester	44 834	2,4 %	53,3 %

250 Næringsliv og andre tjenester	21 857	1,2 %	18,7 %
311 Landbruk	75 662	4,1 %	51,4 %
312 Skogbruk	13 884	0,7 %	32,8 %
313 Fiske	67 594	3,6 %	3,5 %
321 Industri	23 167	1,2 %	14,9 %
322 Mineralressurser og gruvedrift	14 106	0,8 %	0,0 %
323 Bygg	61	0,0 %	100,0 %
331 Handelspolitikk og reguleringer	10 368	0,6 %	0,0 %
332 Turisme	1 243	0,1 %	38,4 %
410 Multisektoriell miljøinnsats	66 670	3,6 %	16,9 %
420 Multisektoriell kvinner og utvikling (WID)	58 835	3,2 %	18,0 %
430 Annen multisektoriell innsats	203 229	10,9 %	24,3 %
530 Annen generell program- og varebistand	269	0,0 %	0,0 %
600 Tiltak vedrørende gjeld	97	0,0 %	0,0 %
720 Annen nødhjelp/krisehjelp	11 986	0,6 %	7,3 %
730 Gjenoppbygging	2 955	0,2 %	0,0 %
998 Ualloktert/uspesifisert	57 296	3,1 %	9,4 %
Totalt	1 863 135	100,0 %	35,2 %

1) Inkludert multi-bi bistand

2) Definisjon DAC-sektor:

Betegnelsen som har til hensikt å kartlegge hvilket område innen mottakerens økonomiske eller sosiale struktur bistanden hovedsakelig er ment å støtte.

Bilateral bistand¹⁾ gjennom Norad i 2005 fordelt på hovedregioner, hovedsamarbeidsland og målgrupper²⁾ (NOK 1000)

	Urfolk	Kvinner	Barn	Flyktninger	Funksjons- hemmede
Afrika					
Malawi	102	20 409	17 000		7 002
Mosambik	1 950	14 723	21 829	2 208	2 242
Tanzania	2 467	13 214	7 695		1 401
Uganda	148	20 833	30 145	1 315	14 154
Zambia	175	18 386	10 582	778	447
Andre land	25 146	176 179	128 162	25 938	37 031
Afrika uspesifisert	8 637	18 294	15 751	8 208	11 413
Afrika totalt	38 625	282 038	231 163	38 447	73 690
Asia & Oceania					
Bangladesh	11 312	16 790	8 934		1 331
Nepal	2 771	6 169	12 948	729	4 890
Andre land	23 322	61 562	72 505	21 011	25 473
Asia uspesifisert		1 783	439		
Asia & Oceania totalt	37 405	86 304	94 826	21 740	31 694
Europa					
		1 022	415		498
Latin-Amerika					
Alle land	59 681	77 792	65 560	13 434	4 924
Latin-Amerika uspesifisert	6 561	10 802	6 161	316	653
Latin-Amerika totalt	66 242	88 594	71 721	13 750	5 577
Midtøsten					
Alle land	1 458	5 793	23 712	11 707	7 954
Midtøsten uspesifisert		146			
Midtøsten Totalt	1 458	5 939	23 712	11 707	7 954
Globalt uspesifisert	14 167	112 639	68 020	4 220	3 570
Totalt	157 898	576 535	489 857	89 864	122 983

1) Inkludert multi-bi bistand

2) Et tiltak/prosjekt kan ha flere hovedmålgrupper

Norads utbetalinger over kapittelpost 160.75 Internasjonale organisasjoner og nettverk i 2005 (NOK 1000)

Avtalepartner	Beløp^{*)}
IPPF - International Planned Parenthood Federation	40 000
IUCN - The World Conservation Union	13 550
IDI - INTOSAI Development Initiative	12 770
WWB - Womens' World Banking	5 000
FAWE - Forum African Women Educationalists	4 000
Right to Play	4 000
UNION - International Union Against Tuberculosis and Lung Diseases	3 650
IDLO - International Development Law Organization	3 500
Tiri (the governance-access-learning network)	3 147
IPS - Inter Press Service	3 000
The Panos Institute	3 000
IWGIA - International Work Group for Indigenous Affairs	2 500
Transparency International	2 500
Global Water Partnership	2 000
International HIV/AIDS Alliance	2 000
WSSCC - Water Supply and Sanitation Collaborative Council	2 000
IISD - International Institute for Sustainable Development	1 800
Uspesifisert ¹⁾	1 750
Genøk - Norsk Institutt for Genøkologi	1 500
OECD/DAC	1 500
WCRP - World Conference on Religion and Peace	1 500
ADEA - Association for Development of Education in Africa	1 000
IWHC - International Womens Health Coalition	1 000
WLUML - Women Living under Muslim Law	1 000
CIVICUS - World Alliance for Citizen Participation	800
AMREF - African Medical and Research Foundation	750
HURIDOCS - Human Rights Information and Documentation systems	750
ICSF - International Collective in Support of Fishworkers	500
Totalt	120 467

1) Summen gjelder kun utbetalinger over følgende tilskuddsordning: kap.post 160.75 Internasjonale organisasjoner og nettverk.

*) Bak denne kategorien befinner det seg flere ulike mottakere.

Norads utbetalinger over utvalgte kapittelposter¹⁾ til sivilt samfunns aktørers langsiktige utviklingssamarbeid i 2005 (NOK 1000)

Avtalepartner	Program/prosjektstøtte²⁾	Infostøtte³⁾
Kirkens Nødhjelp*	144 191	1 000
Bistandsnemnda*	135 288	291
Redd Barna*	105 000	2 000
Norsk Folkehjelp*	85 897	1 000
Atlas-alliansen*	61 317	785
Norges Røde Kors*	49 000	1 989
FOKUS - Forum for Women and Development*	46 881	890
CARE Norge*	44 000	700
Strømmestiftelsen*	32 000	1 002
FORUT*	26 500	650
Det Kgl. Selskap for Norges Vel*	25 000	600
Regnskogfondet*	24 000	800
Utviklingsfondet*	22 509	1 375
LO - Landsorganisasjonen i Norge*	22 000	661
Plan Norge	20 000	200
Caritas Norge*	19 000	
SAIH - Studentenes og Akademikernes Internasjonale Hjelpefond*	17 500	852
Flyktninghjelpen*	17 000	2 000
Norges Blindforbund*	14 500	
Norges Idrettsforbund og Olympiske Komité*	8 700	
Leger uten grenser Norge	8 500	
Stiftelsen SOS-Barnebyer*	8 000	
Afghanistankomiteen i Norge*	7 500	110
WWF Norge*	7 125	
Utdanningsforbundet*	7 000	
Lions Clubs International	6 555	
Namibiaforeningen*	5 500	10
NHO - Næringslivets hovedorganisasjon*	5 500	
Norsk Sykepleierforbund*	5 450	
FORUM for utvikling og miljø*	5 250	100
ADRA-Norge	4 808	

YME-stiftelsen	3 471	
Den Norske Advokatforening	3 002	
KS - Kommunenes sentralforbund	2 870	
A. J. Fishing Industries	1 777	
ARC-AID	1 753	35
Norske boligbyggelags landsforbund	1 690	
CIPA - Centrote Investigacion y Promocio	1 662	
SAI - Servicio de Apoyo Indigena	1 560	
FAIR - Fair Allocation of Infotech Resources	1 550	80
Stiftelsen Gatebarn i Kenya	1 500	
LNU - Landsrådet for Norges barne- og ungdomsorganisasjoner	1 380	724
YWCA/YMCA	1 358	
ISA - Instituto Socioambiental	1 300	
Kidlink	1 220	
Latin-Amerika Helsefond	1 178	
Bistandstorget	1 172	
Hei Verden	1 169	150
Haukeland Sykehus	1 134	
Yrkesorg. Landsforbund	1 069	
CT - Centro de Trabalho Indigenista, Brazil	1 050	
Det Norske Bibelselskapet	1 003	
Better Life Norway	1 000	
Longtail-aksjonen	1 000	
Norsk ergoterapeutforbund	1 000	
Interfolk	933	
Norsk Ornitologisk Forening	915	
Foundation for Community Development	868	
Blå Kors Norge	850	
AIDSESP - The Interethnic Association for the Development of the Peruvian Amazon	800	
Impact Forum Norway	800	
Kvekerhjelpen	786	
Gimsøy Rotary Klubb	768	
Transparency International - Norge	750	
FIVAS - Foreningen for internasjonale vann- og skogstudier	710	
Fadderbarnas framtid	709	

Avtalepartner forts.	Program/prosjektstøtte²⁾	Infostøtte³⁾
FIAN - Food First Info & Action Network	684	165
Tierraviva	660	
Dissimilis	650	
UIT - Universitetet i Tromsø	650	
Comissão Pró-Yanomami	622	
COIAB	610	
Global Aid Network	561	
Norges Speiderforbund	552	
Norges KFUK/KFUM	510	
Conselho Indígena de Roraima	500	
Health and Development International, Norway	500	
Norway Cup	500	
PCI - Pro Comunidades Indígenas	500	
Speranza Film AS	500	
Relief Action International	495	
LAMS Foundation	483	
National Christian Council	435	
NUMGE - Norwegian Union of Municipalities and General Employees Telemark	423	
Anettes Gatebarn	400	
KFUUK-KFUM Global	400	
UiO - Universitetet i Oslo	400	
AIDSESP-PFMB	375	
Operação Amazônia Nativa	350	
União das Nações Indígenas de Tefé	350	
Venner av Uganda	350	
Grenaderkorpset	340	
Norwegian Disabled Care Foundation	337	
Mediaworks, South Africa	335	
MM - Barnestiftelsen Moyo Mdogo	330	
Human-Etisk Forbund	320	50
APIZ - Associação do Povo Indígena Zoró	300	
Scan Aid	292	
Norsk Somalisk Selvhjelp Org	270	
Ass das Mulheres do Alto Rio Negro	250	
Faction Film	250	

IFLA 2005 Oslo	250	
Norges Kristne Råd	250	
Samerådet	250	
Støttegruppe for Kenya	250	
IDESCAS	240	
Vennskap Tinn - Reu	239	
Nasjonalt Åndelig råd for Bahaier i Norge	232	
Arbeidernes Opplysningsorganisasjon	224	644
Strand videregående skole	220	
Norges Naturvernforbund	215	
Blekkulfs Miljødetektiver/Inky's Ecodetectives	200	165
CHIRAPAQ - Centro de Culturas Indígenas del Perú	200	
Filmfalken AS	200	
GAT - Grupo de Apoyo a los Totobiegosode	200	
Global Child Care	200	
Mirmar Film Production	200	
Trondheim Kommune	200	
FN-sambandet	190	
Stiftelsen Sandnes/Dubrovnik	190	
Uspeifisert ⁴⁾	187	
Klepp kommune	180	
Veiviseren hundeskole	180	
Diya	175	
YS - Yrkesorganisasjonenes Sentralforbund	166	
Norsk Energi	165	
Norsk Jugoslavisk Samband	150	
Vefsn videregående skole	150	
Zulu Film Norway AS	150	
HiBu - Høgskolen i Buskerud	138	
Levanger Kommune	135	
Nord-Norsk Fredssenter	135	
Vefsn Kommune	135	
Gand videregående skole	131	
Det Norske Misjonsselskap	117	
Kvinne og Familieforbundet	110	

Avtalepartner forts.	Program/prosjektstøtte²⁾	Infostøtte³⁾
Deaf Aid	100	
Raufoss videregående skole	100	
Steinkjer skole	95	
Bang Bang AS	87	
Orkdal videregående skole	87	
Cicignon skole	83	
Hånd i hånd Uganda	75	
Gretha Thuen	74	
DCG - Drylands Coordination Group, Norway (Tørrelandskoordineringsgruppen)	73	
Norsk bibliotekforening	73	
Holmenkollen Rotary Klubb	68	
Utenriksdepartementet	59	
Voss gymnas	50	
Gbalahun Development Union, Sierra Leone	45	
KACA - Kilimanjaro AIDS Control Association	40	
Nordisk Ungdoms Filmfestival	40	
Bergeland videregående skole	39	
Norges Forskningsråd	36	
BI-Charity	30	
NTNU - Norges teknisk-naturvitenskapelige universitet	15	
Einar Johansen	15	
Norges Fredsråd	0	
Attac Norge	0	590
Children at Risk Foundation	0	22
Du store verden!	0	120
Fellesrådet for Afrika	0	1 293
Fellesutvalget for Palestina	0	95
Forandre Verden	0	90
Forum Africa	0	50
Fremtiden i våre hender	0	975
Frikirkenes Globale Informasjon	0	383
Global.no	0	915
Grønn Hverdag	0	70
Haugesund Kirke	0	30
HRH - Human Rights House Foundation	0	140

Høyres studieforbund	0	434
Idegruppen Nord/Sør	0	489
IGNIS - Institutt for globalt nettverksarbeid, informasjon og studier	0	300
Internasjonalt Utvalg for Folkehøgskolen	0	798
International Reporter	0	500
ISCOMUN - Internasjonal student konferanse FN modell	0	30
ISFIT - International Student Festival in Trondheim	0	320
Kirkens U-landsinformasjon	0	1 000
Kristelig Folkeparti	0	257
LAG - Latin-Amerikagruppene i Norge	0	1 026
Max Havelaar Norge	0	115
MSF - Medecins Sans Frontieres	0	75
Norges Fredslag	0	40
Norsk bonde og småbrukarlag	0	140
Norsk Form	0	
Operasjon Dagsverk	0	600
Refugee Norge	0	175
Senterpartiets Studieforbund	0	300
Skaun Kommune	0	15
SLUG - Aksjon Slett U-landsgjelda	0	56
Sogn og Fjordane 4H	0	10
Studieforbundet for Folkeopplysning	0	309
Styringsgruppa for RORG-samarbeidet	0	1 098
Sund Folkehogskole	0	80
SØTK - Støttegruppen for Øst-Timors Kvinner	0	40
Tekna - Teknisk-naturvitenskapelig forening	0	30
Ung Agenda 21	0	80
Vennskap Nord/Sør	0	5 205
Vennskap Stord - Comalapa	0	20
Vennskapsforeningen Burkina Faso-Norge	0	25
Vennskapsforeningen Norge-Madagaskar	0	20
Vennskapsforeningen Norge-Mali	0	13
Vennskapsgruppen Elverum-Tsumeb	0	55
Naturvernorganisasjonen WWF	0	500
Semco AS	-3	

Avtalepartner forts.	Program/prosjektstøtte²⁾	Infostøtte³⁾
Norsk fysioterapeutforbund	-7	
Forum for global undervisning	-10	50
Habitat Norge	-15	64
Misc	-43	
Norsk psykologforening	-43	
Saami Council Swedish Section	-80	
Unspesifisert ¹⁾	-34 765	-22
Totalt	1 025 583	38 047

1) Beløpene her gjelder kun tilskuddsordninger for sivilt samfunn:

Kap.post 160.70 Sivilt samfunn

Kap.post 160.71 Tilskudd til frivillige organisasjoners opplysningsarbeid

*Kap.post 164.71 ODA-godkjente land på Balkan og andre ODA-godkjente OSSE-land
I tillegg kan aktørene ha fått støtte over andre tilskuddsordninger.*

2) *Kap.post 160.70 Sivilt samfunn og kap.post 164.71 ODA-godkjente land på Balkan og andre ODA-godkjente OSSE-land*

3) *Kap.post 160.71 Tilskudd til frivillige organisasjoners opplysningsarbeid*

*) Organisasjoner Norad har samarbeidsavtale med, dvs. en flerårig avtale som inngås med bistandsorganisasjoner som driver relativt store, langsiktige utviklingsprosjekter.

Beløpene i tabellen gjelder bare organisasjonenes støtte over de nevnte kapitteposter.

***) Bak denne kategorien befinner det seg flere ulike mottakere.

Norads utbetalinger over kapittepost 160.73 Kultur i 2005¹⁾ (NOK 1000)

Avtalepartner	Beløp
Nationaltheatret	4 150
Rikskonsertene	3 416
Norsk Kulturskoleraad	2 625
Bistandsnemnda	1 994
Kirkens Nødhjelp	1 994
Vennskap Nord/Sør	1 786
African Books Collective	1 064
Strømmestiftelsen	620
SIK - Senter for interkulturell kommunikasjon	100
ISANDI AS	89
Unspesifisert ¹⁾	-48
Totalt	17 790

1) Beløpene her gjelder kun støtte over kap.post 160.73 Kultur.

Avtalepartnerne kan også ha fått støtte over andre tilskuddsordninger.

*) Bak denne kategorien befinner det seg flere ulike mottakere.

Norads utbetalinger over kapittel 161 Næringsutvikling i 2005¹⁾
(NOK 1000)

Avtalepartner	Beløp
Government of BANGLADESH	51 032
Uspesifisert ¹⁾	13 053
Vietnam Ministry of Planning and Investment	12 250
Department of External Resources (LKA)	11 841
IDB - Inter-American Development Bank	6 571
Innovasjon Norge	5 923
Iraqi Ministry of Oil	5 100
NHO - Næringslivets hovedorganisasjon	3 586
UNIDO - UN Industrial Dev.Organisation	3 458
Afrofile	3 226
NB Partner AS	2 660
Government of Laos	2 631
Norsk Form	2 270
CUTS - Consumer Unity and Trust Society	2 261
Laos Ministry of Foreign Affairs	2 149
Max Havelaar Norge	2 000
Solør Treimpregnering A/S	1 800
Veidekke A.S	1 720
GenoMar ASA	1 383
Aker Kværner AS	1 200
GRP - Boat Design Ltd	1 092
Nera AS	1 080
CLUSA - The Cooperative League of the USA	1 003
Mester Grønn AS	1 000
Handels-og Servicenæringens hoved	920
Institute of Marine Research, Bergen	900
Genøk - Norsk Institutt for Genøkologi	850
Felleskjøpet	847
Initiativ for Etisk Handel	800
ESCOM - Electr Supply Comm of Malawi	758
Halfdan Grieg Ltd.	756

Oceanor A/S	720
Pam Marine Qingdao	667
ISANDI AS	612
IBRD - International Bank for Reconstruction and Development	500
Fiskeri- og kystdepartementet	500
COWI AS	497
CBI - Center for Promotion of Imports from developing countries	452
AASTMT - Arab Academy for Science and Technology & Maritime Transport	450
Norconsult AS	440
Leirvik Modul Technology	429
Norac AS	424
NIVA - Norsk institutt for vannforskning	355
Asker og Bærum TV AS	350
Sjøfartsdirektoratet	350
TI - Teknologisk Institutt	350
BI - Bedriftsøkonomisk Institutt	349
Bjørklundgruppen	345
Lyssand Gartneri A/S	333
Forum for utviklingshandel	332
Norconsult	313
Oljedirektoratet	309
Hope after Rape	305
ABB AS	300
Folk International	300
Interconsult International AS	293
Møller Energi AS	291
Cleanosol	278
Digimaker AS	264
NCG - Nordic Consulting Group	258
Norwegian Ski & Clothing Company AS	250
Malthe Winje AS Holding	237
Corporater AS	235
Fair Trade Norge Marketing	233
Royal Supreme Seafood A/S	225
Goodtech Biovac AS	214

Avtalepartner forts.	Beløp
Cool Sorption AS	212
Pan Marine Qingdao AS	206
Rolls-Royce Marine AS	191
Lingo Tech South Africa Ltd	188
Siemens	180
Jens Sagen AS	171
Entech BA	160
Jomfru Reiser	159
Bjerve Engineering AS	157
eSolutions Group AS	151
TTS A/S	150
Borsølv Design AS	150
SINTEF	150
OECD/DAC	144
Cowi Consult	141
Nordsjønot A.S	132
Park Air Systems	130
NVE - Norges vassdrags- og energidirektorat	127
Tensor Industrier A.S	127
ViaNova	125
Aquateam A.S	116
Local Partners (Norges Vel)	114
Kjelforeningen, Norsk-Energi	113
Sweco Grøner	104
Green Partner Norway	100
NOFI Tromsø A.S	99
Norplan AS	95
Viator AS	92
Melby Skandinavia AS	90
Selfa Artic	84
VisSim AS	74
ILO - International Labour Organisation	66
Tanzania Glue-Lam Industries	64
Outdoor trading AS	60
Alminor AS	50

Bennett BTI Nordic	50
Hødnebø System	50
Moxy Engineering AS	50
Zirconia AS	49
Dun & Bradstreet Soliditet A/S	48
ARENA Aquaculture	47
Nopro AS	41
Brusletto & Co A.S	38
Salvation Army International	33
Eksportfinans ASA	17
Miscellaneous	13
Totalt	163 791

1) Beløpene her gjelder kun støtte over kap. 161 Næringsutvikling.
Avtalepartnerne kan også ha fått støtte over andre tilskuddsordninger.
*) Bak denne kategorien befinner det seg flere ulike mottakere.

Norway's Partner Countries

Main Partner Countries

Africa:

- Tanzania
- Mozambique
- Uganda
- Zambia
- Malawi

Asia:

- Bangladesh
- Nepal

Other Partner Countries

Africa:

- Angola
- Botswana
- Ethiopia
- Eritrea
- Mali
- Nigeria
- South Africa
- Zimbabwe

Asia:

- India
- Indonesia
- China
- Pakistan
- Sri Lanka
- Vietnam
- Timor-Leste
- The Palestinian Area

Latin America:

- Guatemala
- Nicaragua

